



# **VETERİNER HALK SAĞLIĞININ DİĞER ETKİNLİK ALANLARI**

Prof. Dr. Belgin SARİMEHMETOĞLU

- Veteriner halk sağlığı kuruluşları halk sağlığını koruma amacıyla şimdiye dek belirtilen zoonotik hastalıklar, sağlıklı hayvansal üretim, gıda hijyeni ve çevre sağlığı gibi temel etkinlik alanlarında gerçekleştirdikleri hizmetlerin yanı sıra sırasıyla:
  - Laboratuvar ve araştırma hizmetleri,
  - Laboratuvar hayvan hekimliği,
  - Hayvan refahını koruma,
  - Biyolojik standardizasyon,
  - Sağlığa ısırma, sokma, zehirlenme vb. şekillerde zarar veren tehlikeli hayvanlar ile mücadele,
  - İşyeri hekimliği,
  - Biyoterörizm vb. diğer konulara ilişkin hizmetleri de yürütürler.

# LABORATUVAR VE ARAŞTIRMA HİZMETLERİ

- Veteriner halk sağlığı kuruluşları zaman içerinde önceki bölümlerde belirtilen etkinlik alanlarının yanı sıra laboratuvar ve araştırma konularında yürüttükleri hizmetler ile de halk sağlığına önemli katkı sađlamıŐlar ve sağlamaktadırlar.



- Bu alanlardaki görevlerini özellikle diğer bilim insanları ile işbirliği içinde yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeydeki sayısız laboratuvar ve araştırma merkezlerinde yürütmektedirler.
- Laboratuvar ve araştırma merkezlerinin bazıları doğrudan zoonozlar ve gıda kontrolü hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla VHS kuruluşları bünyesinde yer alırlar.
- Bazıları da halk sağlığı kuruluşları veya bakanlıklarının dışında özel amaçla kurulmuş merkezlerdir
- Bu kuruluşlara gelen numune ve materyal üzerinde rutin analizlerin yanı sıra özgün epidemiyolojik ve karşılaştırmalı tıp (**komparatif tıp**) araştırmaları da gerçekleştirilir.

# Komparatif Tıp

- **Komparatif tıp** yani “insan dahil çeşitli hayvan türlerinin sağlık ve hastalıklarını karşılaştırmalı olarak canlı varlıkların yararına irdeleyip değerlendiren bilim dalı” veteriner hekimliğin halk sağlığını korumaya yönelik önemli etkinlik alanlarından birisidir.



# LABORATUVAR HAYVAN HEKİMLİĞİ

- Zaman içersinde laboratuvar hayvanlarının bilimsel araştırmalarda başarıyla kullanılması veteriner tıp biliminde “**laboratuvar hayvan hekimliği**” diye ayrı bir bilim dalının oluşmasına neden olmuştur.
- Günümüzde ise bu bilim dalı, VHS’in insan-hayvan sağlığını koruma, refah ve yaşam koşullarını artırmada görev yaptığı önemli etkinlik alanı olarak çok büyük önem kazanmıştır.
- Bu bilim dalında veteriner hekimler öncelikle hayvanların sağlıklı yetiştirilmeleri ve eşgüdümcü olarak çok önemli işleve sahip olmanın yanında projelerin multidisipliner bir yaklaşımla yürütülmesine de çok büyük katkı sağlarlar.



## HAYVAN REFAHINI KORUMA

- **Hayvan refahı** Amerikan Veteriner Hekimliği Derneğince genelde “insanın hayvanların barınması, bakımı, hastalıklarının önlenmesi ve sağaltımları, onlara insancıl davranılma ve gerektiğinde insancıl ötenazi uygulanması gibi her bakımdan hayvanların iyi olmaları ve/veya iyi hissetmelerini sağlamaya yönelik sorumlulukları” olarak tanımlanır.



## **BİYOLOJİK STANDARDİZASYON**

- **Standard** genel anlamda “**üretimde, işlemde, terminolojide ölçme, deney gibi gerçekleştirilecek herhangi bir etkinlikte bir örneklilik**” olarak tanımlanır.
- **Standardizasyon** ise “**belirli bir etkinlikten en olumlu yararı (ları) sağlamak üzere işbirliği içinde başta bilimsel olmak üzere tüm olanakların kullanılması ile belirli kurallar, ölçütler oluşturma ve bunları uygulama işlemi**” olarak tanımlanır.
- Standardizasyonda, özellikle de biyolojik alanında öncelikle can ve mal güvenliği hedeflendiğinden alt ve üst risk sınırlarının özenle saptanması işin özünü oluşturur